

Леся Українка у глобалізаційному інформаційному просторі: до проблеми укладання аудіогіду Музеєм Лесі Українки ВНУ імені Лесі Українки

Стаття розповідає про два практично-орієнтовані перекладацькі проекти, виконані спільно кафедрою прикладної лінгвістики та Музеєм Лесі Українки Волинського національного університету імені Лесі Українки у 2021 році. Мета публікації: познайомити наукову спільноту з процесом укладання англomовного аудіогіда Музеєм Лесі Українки, проаналізувати труднощі та переваги таких завдань у складі комплексної підготовки прикладних лінгвістів та перекладачів. На сьогодні, творчість та біографія Лесі Українки недостатньо представлені в глобалізаційному інформаційному просторі, хоча універсальність тем та доля письменниці цікаві широкій, світовій аудиторії. Леся Українка знала багато мов, перекладала та популяризувала європейську літературу в Україні, а її тексти поєднують у собі унікальні національні теми з вічними та глобальними. Перший проєкт передбачав створення статті Вікіпедії про драму-феєрію «Лісова пісня» англійською мовою. Студенти, залучені до його виконання, використовували уже існуючий переклад Персівалю Канді. Їх головне завдання полягало в структуруванні статті згідно з вимогами Вікіпедії та насиченні її додатковими джерелами, ілюстраціями й посиланнями. Другий проєкт, робота над укладанням англomовного аудіогіда Музеєм Лесі Українки, був значно складнішим та масштабним. Він поєднував у собі кілька етапів: від адаптації тексту до його запису носієм англійської мови. Над укладанням працювали директор Музею Лесі Українки Тетяна Данилюк-Терещук, магістри прикладної лінгвістики під керівництвом проф. Біскуп І.П. та викладач і носій англійської мови, голос аудіогіда, Даглас О'Брайен. У процесі перекладу тексту екскурсії було здійснено багато граматичних та лексико-семантичних трансформацій, найскладнішими для перекладу були власні назви та реалії, що потребували адаптації, додаткового тлумачення для глобальної аудиторії не знайомої з українським культурним контекстом.

Ключові слова: Леся Українка, глобалізація, глобалізаційний інформаційний простір, переклад, адаптація, англійська мова, прикладна лінгвістика, аудіогід.

Вступ

Більшість європейських дослідників історії та політики погодяться, що бум нових національних літератур, який відбувався впродовж XVIII-XIX століть, великою мірою визначив майбутню мапу світу. Поети та драматурги ставали голосами свого народу, що часто іще не мав власної державності, кордонів чи нормативно зафіксованої мови. Загублені поміж імперіями, проте сповнені бажань до самовизначення та незалежності, такі письменники ставали батьками своїх молодих політичних націй. Для Польщі таким «голосом» був Адам Міцкевич, для Угорщини – Шандор Петефі, для України – Т. Шевченко, І. Франко та Леся Українка. Проте, незважаючи на чітку лінгвокультурну приналежність цих авторів, їх глибоке занурення у національний історичний та політичний контекст, сьогодні вони відіграють важливу роль у глобалізаційному інформаційному просторі.

Українська письменниця Оксана Забужко у своєму інтерв'ю Радіо Свобода з нагоди 150-ліття Лесі Українки зазначає: «Сьогодні європейська культура доходить до певних речей, які Лариса Косач заявила на початку XX століття. І без неї історія європейської літератури XX століття, звичайно, не просто не повна, а зяє здоровенною дірою, тому що це справді письменниця першої величини» (Кузнецова, 2021).

Теоретичний базис

Леся Українка володіла багатьма європейськими мовами, серед яких польська, болгарська, англійська, німецька, французька, італійська, давньогрецька й латинська мови. Такі знання допомагали їй постійно бути в контексті європейської літератури, знайомитися з її шедеврами в оригіналі, а також перекладати світову класику на українську мову. Леоніла Міщенко у праці «Леся Українка в літературному житті» наводить перелік тих авторів і творів, які поетеса вважала за необхідне перекласти українською чимшвидше: «Байрона «Childe Harold's Pilgrimage» і «Manfred», Бальзака «La femme de trente ans», «Les Illusions Perdues», «Paysans», найкращі пісні Беранже, Бомарше «La Trilogie», вибрані твори Вольтера і Руссо, Гете «Faust», «Werther», Гюго «Les Miserables», «Notre-Dame de Paris», Діккенса «David Copperfield» та новели, Золя «L'assommoir», вірші Конопніцької і Міцкевича, Мольєра «Tartuffe ou l'Imposteur», «Le mariage forcé», «L'avare»,

«Les precieuses ridicules», оповідання Ожешко, Свіфта «Gulliver's Travels», Сервантеса «Don Quijote», Флобера «Madame Bovary», «L'Éducation sentimentale», Шекспіра «Hamlet», «The Tragedy of Othello», «The Tragedy of Macbeth», «King Lear», Шіллера «Die Jungfrau von Orleans», «Die Räuber», «Mary Stuart» та інші» (Мищенко, 1964: 226). Такий багатий перелік творів свідчить про глибоку обізнаність Лесі Українки з європейською літературною сферою того часу, та бажанням відкрити її для українського читача, що сміливо можна вважати одним з перших євроінтеграційних досвідів у нашій культурі.

Дослідник Петро Кралюк також звертає особливу увагу на європеїзованість літературознавчих робіт Лесі Українки присвячених античному спадку, філософським поглядам Платона чи Августина Блаженного, культурі італійського Ренесансу, Фрідріху Ніцше. «Письменниця демонструє не лише прекрасне знання європейських літератур. Фактично ці твори багато що можуть розповісти про літературні зацікавлення Лесі Українки і про впливи на неї європейських авторів. Зокрема, їй належить робота «Два напрямки в новітній італійській літературі», де Леся Українка веде мову про творчість Ади Негрі й Габріеле д'Аннунціо, які були ровесниками письменниці й користувалися в Італії та за її межами чималою популярністю в кінці XIX – на початку XX століття. Не менш цікавий огляд європейської літератури, поданий у специфічному аспекті, зустрічаємо в роботі «Утопія в белетристиці». Тут Леся Українка веде мову про Платона, Августина Блаженного, Томаса Мора, Еразма Роттердамського, Томазо Кампанеллу, Грака Бабефа, Джорджа Байрона, Генріха Гейне, французьких і англійських соціалістів-утопістів тощо» (Кралюк, 2021).

Такий вагомий перекладацький та літературознавчий доробок Лесі Українки, все ж не може відвернути увагу дослідників від головного аспекту її творчої діяльності. Перш за все, Лариса Косач – письменниця, що на думку Карла-Еріка Бехгофера, видавця першого перекладу драматичного твору Лесі Українки англійською мовою, «дала цій літературі глибинність думки і багатство словника, вивела занепадницький дух вузьконаціональної літератури на європейський рівень» (Скрипка, 2010: 172).

Навіть швидкий аналіз головних тем та мотивів творчості Лесі Українки дозволяє простежити їх смислово та стилістичну

спорідненість із загальноєвропейським, глобальним контекстом – еволюція індивідуальних свобод (Демська-Будзуляк, 2009: 11), фемінізм, демократія, стосунки людина-природа. Незаперечним є також зв'язок її творів з античними, християнськими, лицарськими сюжетами. Саме тому, ми вважаємо, що літературний спадок Лесі Українки є одним із важливих компонентів спільного українського європейського культурного контексту. Особиста біографія поетеси, її світогляд та тексти можуть і сьогодні слугувати одним із містків інтеграції України до Європейського Союзу.

Як зазначає Роксолана Зорівчак, характеризуючи творчість Лесі Українки в англomовному світі, «доробок англomовних перекладачів творів Лесі Українки в контексті українсько-англomовних літературних зв'язків дотепер вивчено недостатньо, зокрема тому, що протягом десятиріч офіційна критика в Україні необґрунтовано замовчувала перекладацький доробок П. Канді, В. Річ, К. Андрусишина, В. Кірконела або ж давала йому нещадно негативну, філологічно нічим не обґрунтовану характеристику» (Зорівчак, 2008: 60).

Ми ж спостерігаємо іще одну негативну тенденцію – брак нових, свіжих перекладів Лесі Українки закордоном. Біографія головної української поетеси теж малодоступна англomовному читачеві, не кажучи вже про інші світові мови. Іноземні користувачі соціальної мережі Goodreads навіть мають окрему гілку форуму, присвячену знайомству і пошуку фактів про Лесю Українку та її творів англійською мовою. Більшість обмежуються посиланнями на публікації у Вікіпедії (Wikipedia, 2021), онлайн-енциклопедії Британіка (Britannica, 2020), та, віднедавна, з нагоди 150-ліття поетеси, на сторінці ЮНЕСКО (UNESCO, 2021).

Виклад основного матеріалу

Кафедра прикладної лінгвістики Волинського національного університету імені Лесі Українки вирішила ініціювати та приєднатися до низки спеціальних проєктів, покликаних популяризувати ім'я патронеси університету в глобалізаційному інформаційному просторі. До першого проєкту ми долучилися на запрошення Українського інституту. Студенти-другокурсники кафедри прикладної лінгвістики працювали над створенням нових та покращенням уже наявних

статей про українську культуру у Вікіпедії іноземними мовами. Спільний проєкт Міністерства Закордонних справ України, Українського інституту та громадської організації Вікімедіа Україна «Місяць культурної дипломатії України» тривав з 10 лютого по 10 березня 2021 року.

Участь у «Місяць культурної дипломатії України» була особливо корисною для прикладних лінгвістів, адже сприяла збагаченню студентського досвіду із перекладу та редагування текстів англійською мовою, роботи у онлайн-середовищі Вікіпедії, аналізу та критичного осмислення запропонованих тем. Що особливо важливо, студенти створили англomовну версію сторінки «Лісова пісня» – «Forest Song» у Вікіпедії (Wikipedia, 2021). Працюючи з текстом, вони використовували переклад Персіваля Канді 1950 року (Ukrainka, 1950), а також додали чимало інформативних посилань на інші англomовні джерела, що стосуються життя і творчості Лесі Українки.

У процесі створення та редагування статей Вікіпедії, студенти переконалися, що важливою складовою якісного перекладу є його адаптація до потреб цільової аудиторії. Оскільки, англomовні статті Вікіпедії користуються популярністю серед широкого кола читачів, важливо було передбачати й враховувати ті фрагменти тексту, що викликать складності в розумінні носіями різних мов та культур, для яких англійська є *lingua franca* сучасного глобального інформаційного простору. Ми поділяємо бачення Демецької В.В., що адекватність перекладу прагматично зорієнтованого тексту можлива за умов його адаптації до лінгвокультурних стереотипів реципієнта. Адаптивні переклади, на відміну від суміжних видів мовного посередництва, або інтертекстів (анотацій, перекладів за мотивами, переспівів) підлягають обов'язковому зіставленню з вихідним текстом. Свідомий вибір перекладачем на користь адаптивних стратегій, таким чином, передбачає, по-перше, використання переважно мовних і культурних моделей реципієнта й, по-друге, відтворення прагматичного потенціалу оригінального тексту в перекладі, що призведе до адекватної ідентифікації реципієнтом типу тексту та дискурсу в перекладі (Демецька, 2006).

Англomовний аудіогід до експозиції Музею Лесі Українки Волинського національного університету був предметом дослідження

магістрів кафедри прикладної лінгвістики, що виконувався під керівництвом завідувача кафедри, проф. Ірини Біскуб. Вихідні джерела та бібліографічні матеріали для аудіогіда надала директор Музею Лесі Українки Тетяна Данилюк-Терещук. Даглас О'Брайен, викладач кафедри практики англійської мови та носій англійської мови, втілює ідею в життя, ставши її голосом, а також здійснивши загальну редакцію англійського тексту аудіогіда.

Укладання аудіогіду Музеєм Лесі Українки відбувалося в кілька етапів. На першому етапі потрібно було якісно опрацювати надані працівниками Музею тексти екскурсійних матеріалів, скомпресувати їх, залишивши важливу біографічну інформацію та описи найцінніших експонатів Музею. Аудіогід — непростий текст, головне завдання якого представити мистецький світ Лесі Українки глобальній, англомовній аудиторії. Текст передбачає максимальну увагу до її життя і творчості, але з акцентом на реальні артефакти, які зберігаються у музейних експозиціях.

Найскладнішим етапом стала адаптація вже готового, максимально інформаційно насиченого тексту до сприйняття англомовними реципієнтами. Зокрема, коли перекладений текст переглянув носій англійської мови, виявилось, що деякі фрагменти потребували серйозної редакції з огляду на відмінності у світосприйнятті україномовної та англомовної аудиторії. Ми змінювали чергування фактів біографії з описом літературної діяльності, додавали уточнення щодо родинних зв'язків сім'ї Косачів, уважно працювали над транслітерацією імен та інших власних назв. Фінальний продукт виявився чітким, але художньо забарвленим життєписом Лесі Українки та переліком найцінніших музейних експонатів, який, поза сумнівом, викличе зацікавлення усіх англомовних відвідувачів музею.

Наукова новизна

Для того, аби детальніше продемонструвати перекладацькі трансформації та адаптації у процесі роботи над аудіогідом, розглянемо кілька наочних прикладів. Зокрема, у матеріалах екскурсії, наданих директором Музею, знаходимо багато поетичних пасажів, які природно сприймаються україномовними відвідувачами, проте під час роботи над англомовною версією їх довелось частково спростити, збільшивши при цьому

інформаційне насичення тексту. Наприклад, оригінальна версія українською мовою:

«Луцьку судилася щаслива доля навіки поєднатися з життєвою та творчою долею Лесі Українки. Тут вона жила з 1879 – 1882 рр., та впродовж кінця 1890 – початку 1891 рр. Саме в Луцьку «маючи 8,5 чи 9 років» Лариса Косач написала свій перший вірш «Надія» – схвильований відгук на заслання в Сибір дорогої тітки Олени Косач. І саме з Луцька починається Лесина «тридцятилітня війна» з хворобою».

Адаптована версія:

«Леся Українка (Лариса Петрівна Косач-Квітка (25 лютого 1871 – 1 серпня 1913) була однією з найвидатніших письменниць української літератури, найбільш відомою своїми віршами та п'єсами. Вона також була активною політичною, громадською та феміністичною активісткою. Серед найвідоміших її творів – збірки віршів «На крилах пісень» (1893), «Думки і мрії» (1899), «Відлуння» (1902), епічна поема «Давня казка» (1893), «Одне слово» (1903), п'єси «Принцеса» (1913), «Кассандра» (1903–1907), «У катакомбах» (1905) та «Лісова пісня» (1911)».

Англомовна версія:

«Lesia Ukrainka was born Larysa Petrivna Kosach on February 25, 1871, and died on August 1, 1913. She was one of the most prominent writers in Ukrainian literature and best known for her poems and plays. She was also an ardent political and feminist activist. Her poetry collections such as «On Wings of Songs» (1883), «Thoughts and Dreams» (1899), «Echoes» (1902), «Old Tale» (1893), and «One Word» (1903); and her plays: «Princess» (1913), «Cassandra» (1903-1907), «In the Catacombs» (1905), and «Forest Song» (1911) are among her most famous works».

Характерною рисою професійних екскурсій, підготовлених працівниками Музею, є майстерне вплітання у текст екскурсії цитат самої Лесі Українки. Маючи гострий розум та неабияке критичне ставлення до власної особи, Леся Українка не надавала великого значення власній біографії. Цю ідею важливо було зберегти у англомовному аудіогіді:

«З біографією Лесі Українки працювати доволі не просто, адже відомо, що вона була категорично проти «виставляння особи автора на позорище». Однак, біографія – це не спосіб щось пояснити, але це шлях до розуміння митця».

Переклад: *«There is no easy way to study the life of Lesia Ukrainka as it is well-known that she was distinctly against the «exposure of the author». However, biography is not a way of explaining, but a way of understanding the artist».*

У перекладі авторської фрази «виставляння особи автора на позорище» вжито англійське слово *exposure*, у словникових визначеннях якого теж наголошено на виставленні на показ, що супроводжується почуттям незахищеності, ризику:

1: the fact or condition of being exposed: such as

a: the condition of being presented to view or made known: politician seeks a lot of exposure

b: the condition of being unprotected especially from severe weather: died of exposure

c: the condition of being subject to some effect or influence risk: exposure to the flu

d: the condition of being at risk of financial loss minimize: your exposure to market fluctuations (Merriam-Webster.com Dictionary, 2021).

Отже, небажання Лесі Українки акцентувати на власній особі з перших фраз аудіогіду донесено до слухачів.

Поетичний стиль викладу екскурсійного матеріалу, попри незвичність для англомовних слухачів, був частково збережений, оскільки нашим вагомим завданням було передати автентичну атмосферу музейних експозицій. Водночас, у наступному прикладі перекладу ми вдалися до спрощення структури речень:

«Легенда починалася з великої історичної Волині... та невеликого, хоча й древнього містечка Звягеля (Новограда-Волинського), у родині Косачів, роду українських лицарів і патріотів, на дворянському гербі яких здавна було два символи: «Меч і перо»».

«The legend began in the vast and historical region of Volyn and the small, but ancient town of Zvyahel, Novohrad-Volynskyi. The Kosach lineage traces itself from the dynasty of Ukrainian nobles and patriots. Their crest of arms has two symbols from ancient times: a sword and feather».

Важливим фактом для розуміння трагічності та глибини особистості Лесі Українки, безумовно, є її героїчна боротьба з хворобою – туберкульозом, і цей акцент – «тридцятилітня війна» – присутній у тексті аудіогіда:

«I came from Lutska at the beginning of Lesia's «thirty-year war» with tuberculosis».

«Lesia's «Thirty Years' War» with her disorder, tuberculosis, began in Lutsk».

Підсумовуючи, зазначимо, що найбільш вживаними методами при перекладі тексту екскурсії були такі граматичні трансформації як транспозиція, додавання, уникнення, розділення, а найбільш вживаними методами лексико-семантичних трансформацій були транслітерація та лексична синонімія. Найскладнішими для перекладу були власні назви та реалії, що потребували адаптації, додаткового тлумачення для глобальної аудиторії не знайомої з українським культурним контекстом.

Працюючи над укладанням аудіогіду, магістри прикладної лінгвістики на практиці побачили труднощі перекладу культурно-зabarвленої, історичної інформації. Колективна робота, що об'єднала музейників, лесезнавців, досвідчених перекладачів, студентів та носіїв англійської мови, дозволила розкрити важливу роль адаптації в перекладі. Практична цінність та новизна проєкту поєднує в собі відразу два компоненти: наявний якісний, англомовний гід для відвідувачів Музею Лесі Українки у ВНУ та досвід, який здобули магістри, працюючи над його створенням у реальних, а не лабораторних умовах.

Висновки

Творчість та біографія Лесі Українки цікаві глобальній аудиторії. Це засвідчує як кількість онлайн переглядів англомовних публікацій, присвячених її роботам, так і універсальність тем, обраних поетесою. 150 річниця від дня народження Лесі Українки, яку ми відзначаємо в 2021 році, слугувала своєрідним поштовхом до активізації популяризації її імені та творчості в світі. Поява нових англомовних публікацій, наукових розвідок, та створення англомовного аудіогіда в Музеї Лесі Українки в Луцьку – це приклади важливих культурних проєктів, що посилюють присутність Лесі Українки в глобальному європейському та світовому контекстах. Залучення студентів до перекладу та адаптації тексту аудіогіда дозволило їм на практиці познайомитися із професією перекладача, навчитися прогнозувати та розв'язувати складні культурні та мовні «задачі».

На особливу увагу також заслуговує той факт, що на завершальному етапі укладання аудіогіду до команди перекладачів приєднався носій англійської мови та викладач кафедри практики

англійської мови Даглас О'Брайен, який допоміг відредагувати текст та ще точніше адаптувати його до потреб англомовної аудиторії. Після того як було здійснено останні правки та редагування, Даглас О'Брайен записав фонограму англомовного аудіогіду Музеєм Лесі Українки ВНУ. Запис, зроблений носієм, полегшує сприйняття відвідувачами тексту, та відповідає стандартам світової музейної практики, коли аудіогіди озвучують виключно носії мови, якою він звучить.

Література

- Міщенко, Л. (1964). *Леся Українка в літературному житті*. Київ: Дніпро.
- Зорівчак, Р. (2008). Творчість Лесі Українки в англомовному світі. *Леся Українка і сучасність: Зб. наук. пр.*— Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 4(2), С. 48-62.
- Демська-Будзуляк, Л. (2009). *Драма свободи в модернізмі. Пророчі голоси драматургії Лесі Українки: монографія*. Київ: Академвидав.
- Скрипка, Т. (2010). Перший переклад драматичного твору Лесі Українки англійською мовою. *Збірник статей і матеріалів «Леся Українка: доля, культура, епоха».*, 1(Луцьк), с. 170 – 173.
- Кралюк, П. (2021, лютого 7). *Леся Українка як євроінтегратор України. Неймовірна ерудиція та знання культури Західної Європи*. Радіо Свобода. Retrieved червня 7, 2021, from <https://www.radiosvoboda.org/a/lesia-ukrainka-europa-ukrayinska-literatura/31087950.html>
- Кузнєцова, І. (2021, лютого 20). *«Янукович украв клейноди Лесі Українки: інтерв'ю Оксани Забужко»*. Радіо Свобода. Retrieved червня 7, 2021, from <https://www.radiosvoboda.org/a/Lesia-ukrainka-oksana-zabuzhko/31111684.html>
- Britannica. (2020, May 28). *Lesia Ukrainka*. Britannica. Retrieved June 8, 2021, from <https://www.britannica.com/biography/Lesia-Ukrainka>
- Merriam-Webster.com Dictionary. (2021, February). *Exposure*. Merriam-Webster.com Dictionary. Retrieved June 29, 2021, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/exposure>
- Ukrainka, L. (1950). *Spirit of Flame: A Collection of the Works of Lesia Ukrainka. Translated by Percival Cundy*. New York: Bookman Associates.
- Демецька, В.В. (2006). *Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми: Монографія*. Херсон: МЧП «Норд».
- UNESCO. (2021, February 25). *Lesia Ukrainka: a path of love, fight, and hope*. UNESCO. Retrieved June 8, 2021, from <https://en.unesco.org/news/lesia-ukrainka-path-love-fight-and-hope>
- Wikipedia. (2021, February 21). *The Forest Song*. Wikipedia. Retrieved June 8, 2021, from https://en.wikipedia.org/wiki/The_Forest_Song
- Wikipedia. (2021, May 15). *Lesia Ukrainka*. Wikipedia. Retrieved June 8, 2021, from https://en.wikipedia.org/wiki/Lesia_Ukrainka

References

- Mishchenko, L. (1964). *Lesia Ukrainka v literaturnomu zhytti* [Lesia Ukrainka in Literary Life]. K.: Dnipro (In Ukrainian).
- Zorivchak, R. (2008). *Tvorchist Lesi Ukrainky v anhlo movnomu sviti* [Lesia Ukrainka`s Literary Art in the English-speaking World]. *Lesia Ukrainka i suchasnist: Zb. nauk. pr.— Lutsk: «Vezha» Volyn nats. un. im. Lesi Ukrayinky*, 4(2), 48-62 (In Ukrainian).
- Demska-Budzuliak, L. (2009). *Drama svobody v modernizmi* [Drama of Freedom in Modernism]. *Prorochi holosy dramaturhii Lesi Ukrayinky: momohrafiya*. K.: Akademvydav (In Ukrainian).
- Skrypka, T. (2010). *Pershyi pereklad dramatychnoho tvoriv Lesi Ukrayinky anhliyskoyu movoyu* [The first translation of Lesia Ukrainka`s drama work in English]. *Zbirnyk statey i materialiv «Lesia Ukrainka: dolia, kultura, epokha».*, (Lutsk), 170 – 173 (In Ukrainian).
- Kraliuk, P. (2021). *Lesia Ukrainka yak evrointegrator Ukrayiny. Neymovirna erudytsia ta znannia kultury Zakhidnoi Evropy* [Lesia Ukrainka as the eurointegrator of Ukraine. Extraordinary erudition and knowledge of the Western European culture]. Radio Svoboda. Retrieved June 7, 2021, from <https://www.radiosvoboda.org/a/lesia-ukrainka-europa-ukrayinska-literatura/31087950.html> (In Ukrainian).
- Kuznietsova, I. (2021). *«Yanukovykh ukrav kleynody Lesi Ukrayinky»: intervyyu Oksany Zabuzhko* [Yanukovykh stole Lesia Ukrainka`s jewels: interview with Oksana Zabuzhko]. Radio Svoboda. Retrieved June 7, 2021, from <https://www.radiosvoboda.org/a/Lesia-ukrainka-oksana-zabuzhko/31111684.html> (In Ukrainian).
- Britannica. (2020, May 28). *Lesia Ukrainka*. Britannica. Retrieved June 8, 2021, from <https://www.britannica.com/biography/Lesia-Ukrainka> (In English).
- Merriam-Webster.com Dictionary. (2021, February). *Exposure*. Merriam-Webster.com Dictionary. Retrieved June 29, 2021, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/exposure> (In English)
- Ukrainka, L. (1950). *Spirit of Flame: A Collection of the Works of Lesia Ukrainka. Translated by Percival Cundy*. New York: Bookman Associates (In English).
- Demetska, V. (2006). *Teoriya adaptatsii: kros-kulturni ta perekloznavchi problemy: Monohrafiya* [Theory of adaptation: cross-cultural and translation problems: Mongraphy]. Kherson: «Nord» (In Ukrainian).
- UNESCO. (2021, February 25). *Lesia Ukrainka: a path of love, fight, and hope*. UNESCO. Retrieved June 8, 2021, from <https://en.unesco.org/news/lesia-ukrainka-path-love-fight-and-hope> (In English).
- Wikipedia. (2021, February 21). *The Forest Song*. Wikipedia. Retrieved June 8, 2021, from https://en.wikipedia.org/wiki/The_Forest_Song (In English).
- Wikipedia. (2021, May 15). *Lesia Ukrainka*. Wikipedia. Retrieved June 8, 2021, from https://en.wikipedia.org/wiki/Lesia_Ukrainka (In English).

Iryna Biskub, Anna Danylchuk. Lesia Ukrainka in the Global Information Space: Case-Study of the Audio Guide Creation for the Lesia Ukrainka Museum. The article describes two practice-oriented translation projects carried out jointly by the Department of Applied Linguistics and the Lesia Ukrainka Museum of the Lesia Ukrainka Volyn National University in 2021. The purpose of the publication is to introduce the scientific community to the process of compiling an English-language audio guide for the Lesia Ukrainka Museum, and to analyze the difficulties and advantages of such tasks as part of applied linguists and translators comprehensive training. We believe that today Lesia Ukrainka's works and biography are represented in the global information space insufficiently, although the universality of the topics and the biography of the writer are of great interest to the global audience. Lesia Ukrainka spoke many languages, translated and popularized European literature in Ukraine, and her texts combine unique national themes with eternal and global ones. The first project involved creating a Wikipedia article about the drama-feerie «Forest Song» in English. The students involved in its implementation used the already existing translation of Percival Cundy. Their main task was to structure the article according to the requirements of Wikipedia and add sources, illustrations and links. The second project, the work on the compiling of an English-language audio guide for the Lesia Ukrainka Museum, was much more complex and large-scale. It combined several stages: starting from the adaptation of the text to its recording by a native English speaker. The project united the efforts of Tetyana Danyiuk-Tereshchuk, director of the Lesia Ukrainka Museum, masters of applied linguistics under the guidance of prof. Biskub Iryna and Douglas O'Brien, a teacher and native English speaker. In the process of translation of the tour text, many grammatical and lexical-semantic transformations were carried out. Proper names were among the most difficult to translate, and cultural realities needed adaptation for the global English-speaking audience unfamiliar with the Ukrainian cultural context.

Keywords: Lesia Ukrainka, globalization, translation, adaptation, English, audio guide.

Біскуб Ірина Павлівна – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри прикладної лінгвістики Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0001-5844-7524>; ibiskub@vnu.edu.ua

Данильчук Анна Леонардівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0001-8127-2953>; danylchuk@vnu.edu.ua